

12 Iunie 2014, nr. 623

RAPORT DE EXPERTIZĂ

la proiectul Legii despre încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum

(înregistrat în Parlament cu numărul 168 din 06 Mai 2014)

În temeiul Concepției de cooperare dintre Parlament și societatea civilă, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr.373-XVI din 29 decembrie 2005, Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției prezintă raportul de expertiză a coruptibilității proiectului Legii despre încheierea și executarea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum.

Evaluarea generală

- 1. Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Economiei , ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 44 din Regulamentul Parlamentului.
- 2. Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-11, 27, 35 și 39 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.
- 3. Transparența decizională** Proiectul de lege a fost supus analizei impactului de reglementare, a fost asigurat participarea subiecților interesați, s-au organizat 4 ședințe ale grupului de lucru, proiectul a fost supus verificării de către Grupul de lucru pentru reglementare activității de întreprinzător.
- 4. Scopul promovării proiectului.** Scopul proiectului este dezvoltarea cadrului legal necesar pentru asigurarea protecției intereselor economice ale consumatorilor prin stabilirea condițiilor de informare a consumatorilor înainte și după încheierea contractelor la distanță privind serviciile financiare de consum, precum și crearea condițiilor de drept care diminuează riscurile furnizorilor la prestarea unui asemenea gen de servicii (articolul 1).

Fundamentarea proiectului

- 5. Nota informativă** a proiectului de act legislativ supus expertizei este plasată pe site-ul Parlamentului. Considerăm că în acest fel Parlamentul respectă principiul transparenței procesului legislativ și principiile de cooperare cu societatea civilă.
Nota informativă expune scopul, esența și etapele procesului de elaborare și consultare a proiectului de lege.
- 6. Respectarea termenului de cooperare cu societatea civilă** Termenul este respectat, proiectul de lege a fost plasat pe site-ul Parlamentului, oferind suficient timp societății civile pentru a formula recomandările pe marginea proiectului de lege.
- 7. Suficiența argumentării.** Proiectul de lege este argumentat suficient, fiind făcută referință la Planul de armonizare a legislației al Guvernului pentru anul 2013, precum și la drepturile suplimentare și protecția

suplimentară pe care o obțin cetățenii în procesul de contractare a serviciilor financiare la distanță.

8. Compatibilitatea cu legislația comunitară și alte standarde internaționale. Proiectul de lege este elaborat, inclusiv, cu scopul de a crea cadrul legislativ necesar pentru transpunerea prevederilor Directivei 2002/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind comercializarea la distanță a serviciilor financiare de consum.

9. Fundamentarea economico-financiară. Potrivit lit. d) a art.20 din Legea 780/2001 privind actele legislative, nota informativă trebuie să conțină informații privind „fundamentarea economico-financiară în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare și de altă natură”. Potrivit art.47 alin.(6) din Regulamentul Parlamentului, în cazul în care realizarea noilor reglementări necesită cheltuieli financiare, materiale și de altă natură, se anexează fundamentarea economico-financiară.

Implementarea proiectului presupune cheltuieli financiare, însă nota informativă nu conține fundamentarea economico-financiară.

10. Analiza impactului de reglementare a proiectului. Nota informativă la proiectul de lege face referire la ședințele grupului de lucru privind reglementarea activității de întreprinzător din 17 aprilie și 18 septembrie 2013 la care au fost acceptate atât analiza preliminară, cât și analiza finală a impactului de reglementare.

Evaluarea de fond a coruptibilității

11. Stabilirea și promovarea unor interese/beneficii. Din textul proiectului nu rezultă stabilirea și promovarea expresă a unor interese/beneficii de grup sau individuale, necorelate/contrare interesului public general.

12. Prejudicii aduse prin aplicarea actului. Din textul proiectului și aplicarea ulterioară a acestuia nu rezultă expres prejudicierea intereselor (drepturilor, libertăților) anumitor categorii de persoane sau prejudicierea interesului public.

13. Compatibilitatea proiectului cu prevederile legislației naționale. Proiectul de lege este neconform prevederilor legislației specifice privind serviciile financiare, ce sunt reglementate de legea instituțiilor financiare, legea privind piața de capital, legea cu privire la serviciile de plată și moneda electronică, legea privind fondurile nestatale de pensii, legea privind asociațiile de economii și împrumut, legea cu privire la asigurări, legea cu privire la organizațiile de microfinanțare, legea privind birourile istoriilor de credit, legea privind actele legislative, precum și unele prevederi ale Codului Civil.

Un subiect deosebit de important este modul în care contractele se încheie la distanță și modul de probare al existenței voinței consumatorului de a încheia astfel de contracte la distanță. În proiectul de lege se face referire la diverse forme de comunicare la distanță și exteriorizare a voinței consumatorului, însă acestea nu sunt coordonate cu cerințele generale din Codul Civil și din legea privind documentul electronic și semnătura digitală, sau cu textul proiectului de lege privind semnătura electronică și documentul electronic, care a fost adoptat de Parlament în a II lectură la 29 mai 2014.

14. Formularea lingvistică a prevederilor proiectului. Legea privind actele legislative în partea ce ține de formularea prevederilor proiectului de lege nu este respectată, se face trimitere directă la actele legislative, sunt utilizați termeni juridici ce nu pot fi găsiți în legislație precum pensiile private, sunt preluate formulări din textul Directivei fără a fi ajustate la formulările utilizate în legislația națională precum ”actele cu putere de lege”.

15. Reglementarea activității autorităților publice. Proiectul de lege doar stabilește că competența pentru supravegherea implementării legislației ce ține de contractele încheiate la distanță este atribuită Agenției pentru Protecția Consumatorului. Pe lângă verificările inopinate și planificate în baza legislației privind controlul activității de întreprinzător, Agenția nu are la dispoziție alte instrumente. Alături de proiectul de lege nu se propun careva completări la Codul Contravențional. În partea ce ține de eficiența executării noilor obligații ce reies din proiectul de lege, nu sunt considerate careva resurse adiționale pentru a asigura implementarea proiectului de lege, în special pentru Agenție, care va urma să treacă un proces de ajustare, posibil completare cu personal, care va trebui să fie instruit pentru a putea depista potențiale contracte încheiate la distanță

16. Analiza detaliată a prevederilor potențial coruptibile.

	Articol	Text	Obiecția	Elemente de coruptibilitate și alte riscuri	Recomandarea
1	Articolul 3	Serviciu financiar acordat la distanță - orice serviciu bancar, de creditare, de acordare a împrumuturilor de către participanții profesioniști la piața financiară nebanară, de asigurare, de pensii private individuale, servicii de activități de investiții conform legislației privind piața de capital, servicii de plată furnizate de alți operatori de servicii de plată decât băncile	Pensiile private individuale nu sunt reglementate în legislația Republicii Moldova. Legislația relevantă în vigoare în domeniul pensiilor private este legea nr. 329-XIV privind fondurile nestatale de pensii. Strategia Națională de Dezvoltare "Moldova 2020" prevede în capitolul sistem de pensii faptul că în Republica Moldova există cadrul legislativ pentru pilonul I și pilonul III conform clasificărilor Băncii Mondiale privind sistemele de pensionare. Pilonul II, care ține de sistemul de pensii private este absent. Astfel de servicii, care este prevăzută în definiția serviciu financiar acordat la distanță, nu poate fi prestat în Moldova datorită lipsei legislației pertinente. În Strategia de Dezvoltare a Pieței Financiare Nebancare pentru anii 2011-2014 și Planul de Acțiuni pentru Implementarea Strategiei menționează printre acțiuni elaborarea proiectului legii privind fondurile de pensii facultative, care a fost prezentat Parlamentului la 14.06.2013 spre examinare și aprobare și a fost aprobat de Parlament în prima lectură la 22.11.2013. Proiectul de lege de asemenea nu utilizează termenul de fond de pensii private individuale ci termenul de fond de pensii facultative sau pensie facultativă.	Coruptibilitate Concurența normelor de drept	Termenul de pensii private individuale necesită a fi modificat pentru a corespunde fie prevederilor legislației în vigoare (legea privind fondurile nestatale de pensii) fie proiectului de lege pentru respectivele fonduri dacă există premise suficiente că proiectul de lege privind fondurile pensii facultative va fi aprobat în lectura a doua în redacția actuală.
2	Articolul 4 alin. 1 sub-punctul 3) litera f)	"(1) Înainte ca un consumator să încheie un contract la distanță, acesta trebuie să primească următoarele informații privind: ... (3) contractul la distanță: ... f) clauza contractuală care precizează legislația aplicabilă contractului la distanță și instanța competentă în soluționarea eventualelor litigii între părți"	Articolul 4 din proiectul de lege transpune prevederile articolului 3 din Directiva 2002/65/CE. Cerința privind includerea prevederilor privind legislația aplicabilă este absolut relevantă pentru cazul serviciilor prestate în cadrul UE întrucât vorbim despre libertatea de circulație a serviciilor. În cazul Republicii Moldova însă există o serie de restricții privind prestarea serviciilor financiare, precum acestea sunt definite în proiectul de lege. Întrucât în definiția oferită de proiectul de lege serviciile financiare acordate la distanță sunt serviciile bancare, de creditare, de acordare a împrumuturilor de către participanții neprofesioniști la piața financiară nebanară, de asigurare, de pensii nestatale, servicii de activități de investiții, servicii de plată oferite de alți prestatori decât băncile, domeniul de reglementare al acestor servicii este cuprins de o serie de acte legislative în domeniu. Ne vom expune pe marginea prevederilor relevante din actele legislative respective ce țin de subiecții care pot presta serviciile financiare. Astfel: Pentru serviciile bancare, inclusiv de creditare 1. Articolul 12 alin. 4) din Legea instituțiilor financiare nr. 550-XIII din 21.07.1995 cu modificările și completările ulterioare stabilește că: "Nici o bancă străină nu poate desfășura direct activitate financiară în Republica Moldova decât	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive	Excluderea lit. f) din articolul 4 alin. 1 subpunctul 3. Adicional, prevederile lit. g) din articolul 4 alin. 1 subpunctul 3, precum și alin. 3 din articolul 4 devin irelevante și necesită de asemenea să fie excluse, iar alin. 5 din articolul 4 necesită a fi modificat pentru a exclude sintagma "care ar rezulta din legea care ar fi aplicabilă contractului la distanță".

prin filiale și sucursale pentru care Banca Națională a emis o licență. Banca străină poate deschide reprezentanțe în Republica Moldova numai după notificarea Băncii Naționale, în conformitate cu actele normative adoptate de aceasta. Reprezentanțele băncilor străine își vor limita activitatea la acte de informare, de legătură sau de reprezentare și nu vor efectua nici una din activitățile prevăzute la articolul 26.” Pentru serviciile de acordare a împrumuturilor de către participanții profesioniști pe piața financiară nebancaară și servicii și activități de investiții: 1. Articolul 4 alin. 2) din Legea nr. 192-XIV din 12.11.1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare definește participanții profesioniști la piața financiară nebancaară drept: ”participanții profesioniști la piața valorilor mobiliare, participanții profesioniști la piața asigurărilor, fondurile nestatale de pensii, asociațiile de economii și împrumut, organizațiile de microfinanțare, organizațiile de credit ipotecar și birourile istoriilor de credit.” 2. Articolul 36 din Legea nr. 171 din 11.07.2012 privind piața de capital prevede că ”(1) Se consideră persoane acceptate și nu necesită licență de societate de investiții persoanele juridice străine, autorizate de a realiza servicii și activități de investiții și supraveghere de autoritățile competente ale statelor membre ale Uniunii Europene, în temeiul acordurilor încheiate între aceste autorități și Comisia Națională. (2) Persoanele acceptate desfășoară activitate pe teritoriul Republicii Moldova prin intermediul filialelor înregistrate în Republica Moldova.” 3. Articolul 89 alin. 1) din Legea nr. 171 din 11.07.2012 privind piața de capital prevede că ”Organismele de plasament colectiv în valori mobiliare sunt companii investiționale, constituite prin acte de constituire și fonduri de investiții, în bază de contract de societate civilă...” și articolul 92 alin. 1 prevede că ”compania investițională se constituie ca societate pe acțiuni în conformitate cu legea nr. 1134-XIII din 2 aprilie 1997 privind societățile pe acțiuni. Articolul 8 din Legea privind societățile pe acțiuni nu recunoaște calitate de persoană juridică pentru filialele societății pe acțiuni, astfel impunând pentru societățile pe acțiuni străine obligațiunea de a înregistra o filială pe teritoriul Republicii Moldova. 4. Articolul 10 din Legea nr. 139-XVI din 21.06.2007 privind asociațiile de economii și împrumut interzice prestarea serviciilor către ne-membrii asociației și în valută străină, iar membrii sunt doar cetățenii Republicii Moldova și persoanele juridice înregistrate în Republica Moldova. 5. Articolul 5 alin. 1 din Legea nr. 280-XV din 22.07.2004 cu privire la organizațiile de microfinanțare prevede că formele de organizare juridică sunt societate cu răspundere limitată și societate pe acțiuni înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova, în corespundere cu reglementările specifice pentru aceste forme de organizare juridică.

Pentru serviciile de asigurare: 1. Articolul 20 alin. 1 din Legea nr. 407-XVI din 21.12.2006 cu privire la asigurări prevede că "activitatea de asigurare (reasigurare) poate fi desfășurată exclusiv de către asigurătorii (re-asigurătorii), sub formă de societate pe acțiuni, inclusiv cu investiții străine, care dețin licență de activitate eliberată în condițiile prezentei legi". Pentru serviciile de oferire de pensii nestatale (facultative) 1. Articolul 10 din Legea nr. 329-XIV din 25.03.1999 cu privire la fondurile nestatale de pensii prevede că fondatorii ai fondurilor nestatale de pensii pot fi băncile și societățile de asigurări, înregistrate pe teritoriul Republicii Moldova și care dețin licențele respective. 2. Articolul 9 din proiectul Legii privind fondurile de pensii facultative prevede că societățile de pensii, societățile de asigurări și băncile urmează să corespundă cerințelor de constituire pe teritoriul Republicii Moldova. Pentru servicii de plată furnizate de alți prestatori de servicii decât băncile: 1. Articolul 17 din Legea nr. 114 din 18.05.2012 cu privire la serviciile de plată în moneda electronică prevede că "pentru obținerea de către o societate de plată cu sediul în străinătate a licenței pentru activitatea de prestare de servicii de plată de către filiala ei cu sediul în Republica Moldova, societatea de plată străină depune la Banca Națională a declarație în scris." Nici una din prevederile analizate mai sus nu permit prestarea serviciilor financiare de oricare din tipurile cunoscute de către societăți străine fără a se înregistra filiala acesteia în baza legii naționale. În acest sens legea aplicabilă pentru contractul la distanță nu se poate referi la legea societății străine care a înregistrat filiala în Republica Moldova, întrucât toate serviciile financiare se prestează de către filială nemijlocit, cu cerințele prudențiale și de monitorizare stricte ale instituțiilor responsabile, în principal Banca Națională și Comisia Națională a Pieței Financiare. Articolul 1598 din Codul Civil prevede că "Persoana juridică străină desfășoară în Republica Moldova activitate comercială și altă activitate reglementată de legislația civilă în conformitate cu dispozițiile stabilite de această legislație pentru o activitate similară a persoanelor juridice ale Republicii Moldova dacă legea Republicii Moldova nu prevede altfel pentru persoanele juridice străine." Pe de altă parte articolul 1576 din Codul Civil stabilește în alineatul 2 că atunci când devine imposibil de stabilit legea aplicabilă se utilizează legea care are legăturile cele mai strânse cu relațiile civile cu element de extraneitate. În cazul serviciilor financiare prestate la distanță nu poate exista un element de extraneitate din cele cunoscute: legea forului, părțile contractului sau locul prestării serviciului, întrucât toate trei sunt din Republica Moldova. Unicul element de extraneitate care ar putea exista în cazul serviciilor respective ar fi cetățenia unei persoane fizice străine care este

			<p>consumator de astfel de servicii, însă prevederile articolului 1576 din Codul Civil indică asupra legii aplicabile cu care există cele mai strânse legături, adică legislația Republicii Moldova. Recunoașterea prin lege a aplicării unei alte legi decât legislația Republicii Moldova pentru contractele încheiate la distanță cu consumatorii ar putea fi extrem de periculoasă întrucât ar putea exclude și garanțiile pe care legea națională le oferă, inclusiv acest proiect de lege pentru consumatori și ar putea genera litigii în instanțe de judecată cu utilizare abuzivă a legii unui alt stat, inclusiv state cu reglementări mult mai puțin protectoare pentru consumatori. Proiectul de lege nu face referire nici măcar la legislația căror state se va rezuma această normă ce ține de legea aplicabilă. Astfel, legea aplicabilă nu se rezumă doar la legislația statelor membre ale UE, deși scopul proiectului este armonizarea la legislația UE. Acordul de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și Statele Membre, parafat la 28 noiembrie 2013 oferă dreptul părților să stabilească restricții la circulația serviciilor. Astfel articolul 242 alin 1 din Acord prevede că "Fiecare Parte poate să adopte sau să mențină măsuri din motive prudențiale, cum ar fi: (a) protejarea investitorilor, deponenților, titularilor de polițe sau a persoanelor cărora li se datorează drepturi cu caracter fiduciar de către un furnizor de servicii financiare", (b) asigurarea integrității și stabilității sistemului financiar al unei Părți".</p>		
3	Articolul 4 alin. 6	În cazul în care serviciilor financiare ce fac obiectul prezentei legi sunt aplicabile prevederile Legii nr. 114 din 18 mai 2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică, cerințele stipulate la alin. (1) subpunct. 1) și 2) lit. a)-b), subpunct. 3), lit. b), c), d), f), g) și h) din prezentul articolul se substituie cu cerințele prevăzute de art. 38 și 42 din Legea nr. 114 din 18 mai 2012 cu privire la serviciile de plată și monedă electronică.	Alineatul conține norme de trimitere, care sunt contrar tehnicii legislative.	Coruptibilitate Norme de trimitere	Modificarea textului cu excluderea normelor de trimitere la articole concrete din altă lege și includerea unei formulări generale.
4	Articolul 6 alin. 4	Orice modificare a conținutului clauzelor contractuale, va fi transmisă consumatorului cu cel puțin 10 zile calendaristice înainte de aplicarea acestora, printr-o notificare expediată acestuia, cu excepția situațiilor în care consumatorul solicită modificări ale contractului în condițiile prevăzute	Norma dată permite prestatorilor de servicii financiare la distanță să modifice clauzele contractuale fără să obțină acordul prealabil al consumatorilor pe această modificare. O astfel de practică este abuzivă și contravine reglementărilor în vigoare. Astfel, Legea nr. 256 din 09.12.2011 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii prevede în articolul 5 alin. 3) lit. j) drept abuzivă clauza contractuală care acordă dreptul unilateral fără a avea un motiv întemeiat care să fie precizat în	Coruptibilitate Atribuții care admit derogări și interpretări abuzive Prejudicierea intereselor contrar interesului public Norma dată nu se regăsește în textul Directivei 2002/65/CE la care se face referire în preambulul proiectului de lege. Astfel, scopurile pentru care se propune adoptarea proiectului de lege nu sunt îndeplinite. Proiectul de lege a preluat textul din articolul 15 alin. 6 din Legea privind contractele de credit pentru consumatori însă a extins prevederile respective pentru toate clauzele	Modificarea prevederilor articolului 6 alin. 4 pentru a corespunde prevederilor articolului 15 alin. 6 din Legea privind contractele de credit pentru consumatori, fie excluderea alineatului 4.

		de prezenta lege.	contract. De asemenea, articolul 15 din Legea nr. 202 din 12.07.2013 privind contractele de credit pentru consumatori stabilește în alineatul 1 că "Sînt interzise clauzele contractuale care dau dreptul creditorului să modifice unilateral clauzele contractuale fără încheierea unui act adițional, acceptat de consumator". De asemenea în alineatul 6 al aceluiași articol Legea admite notificarea cu cel puțin 10 zile înainte de aplicarea noilor prevederi ale contractului, ele se referă doar la costuri. Norma dată este justificată pentru contractele de credit cu consumatorii întrucît prin esență contractele privind creditele pentru consumatori au în marea lor majoritate clauze cu privire la modificarea ratelor dobînzilor sau datelor de referință pentru a calcula dobînzile sau comisioanele instituției creditoare. Prevederea din articolul 6 alin. 4 este abuzivă întrucît nu poate fi justificată opoziția prestatorului de servicii să modifice unilateral contractul în oricare din părțile sale și nu doar față de costuri. În caz contrar consumatorii de servicii financiare la distanță, inclusiv contracte de credit vor dispune de protecție redusă comparativ cu consumatorii de credite care au încheiat contractele între prezenți și nu la distanță.	contractuale și nu le-a lăsat doar pentru clauzele contractuale ce sînt de costuri. În actuala redacție articolul 6 alin. 4 contravine prevederilor articolului 15 alin. 1 din Legea privind contractele de credit pentru consumatori, care interzice orice clauză contractuală care permite prestatorului de servicii de creditare să modifice unilateral contractele de credit cu consumatorii, în absența unui act adițional ce este acceptat de consumator.	
5	Articolul 7 alin. 1	Consumatorul are la dispoziție un termen de 14 zile calendaristice pentru revocarea contractului, fără penalități și fără a invoca motive. În cazul contractelor la distanță, care au ca obiect contractele de asigurare de viață individuale, precum și contractele referitor la operațiuni privind pensiile private, termenul în care consumatorul își poate exercita dreptul la revocare este de 20 zile calendaristice, din data informării consumatorului despre semnarea contractului de către asigurător. Aceste prevederi nu se aplică contractelor de asigurare de viață cu o durată de pînă la 6 luni inclusiv.	Termenul de pensii private nu este prezent în legislație. Obiecție similară articolului 3 la definirea termenului de serviciu financiar acordat la distanță.	Coruptibilitate Concurența normelor de drept Introducerea termenilor noi care nu au o definiție în legislație sau în proiect	Termenul de pensii private individuale necesită a fi modificat pentru a corespunde fie prevederilor legislației în vigoare (legea privind fondurile nestatale de pensii) fie proiectului de lege pentru respectivele fonduri dacă există premise suficiente că proiectul de lege privind fondurile pensii facultative va fi aprobat în lectura a doua în redacția actuală.
6	Articolul 7 alin. 4	În cazul în care consumatorul și-a exercitat dreptul de revocare a contractului, acesta va notifica furnizorul conform informațiilor primite de la acesta potrivit art. 4 supunct. 3) lit. d), înainte de expirarea termenului prevăzut la alin. (1) din prezentul articol, prin mijloace care confirmă recepția	Norma de trimitere a fost formulată greșit: articolul 4 nu are direct subpunctul 3, ci alin. 1, subpunctul 3. De asemenea, la litera d) nu este menționată informația cu privire la adresa de contact, ci la lit. e).	Coruptibilitate Lacune de drept	Modificarea noimei de trimitere în următoarea redacție: "potrivit articolului 4 alin. 1, subpunctul 3) lit. e)".

		notificării.			
7	Articolul 7 alin. 6 lit. c), d), e)	<p>Notificarea privind revocarea contractului este valabilă atunci când consumatorul întreprinde una din următoarele acțiuni: c) o expediază prin fax la numărul de fax al furnizorului, ultimul cunoscut de consumator d) o expediază prin poștă electronică la adresa de poștă electronică a furnizorului, ultima cunoscută de consumator e) o expediază prin alte mijloace de comunicare la distanță, prevăzute în anexă la prezenta lege, la o adresă Internet sau pagină web oficială pe care furnizorul a comunicat-o consumatorului că poate fi utilizată în acest scop</p>	<p>Aceste trei forme de comunicare sunt legate de utilizarea mijloacelor de comunicare la distanță, fiind faxul, poșta electronică precum și formele de comunicare menționate în anexa la proiectul de lege: 2) Telefon cu intervenție umană (telefonie vocală) 3) Telefon fără intervenție umană (automat de apel, audiotext) 4) Videofon (telefon cu imagine) 5) Videotext (microordinator, ecran TV cu tastatură sau ecran tactil) 6) Telecopiator (fax) 7) Publicitate tipărită cu bon de comandă 8) SMS 9) Servicii de mesageri pe Internet</p> <p>Întrucât articolul 15 din proiectul de lege stabilește că sarcina probei ține de furnizor doar în partea ce ține de îndeplinirea obligațiilor furnizorului de informare a consumatorului și existenței consimțământului consumatorului la încheierea contractului și executarea lui, iar legea privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii nu are prevederi specifice legate de sarcina probei pentru alte cazuri, ajungem la concluzia că pentru a putea demonstra că notificarea a fost transmisă de consumator în perioada prescrisă de lege ultimul va purta această sarcină a probei. Pentru cazul faxului este extrem de dificil sau chiar imposibil de prezentat probe că anume notificarea a fost transmisă către furnizor în perioada nominalizată, și nu un alt document, întrucât această formă de comunicare la distanță nu permite stabilirea cu exactitate a conținutului mesajului transmis, ci doar să ofere o confirmare că a avut loc o transmitere faximilă de informație la o anumită dată cu un număr de pagini. Similar pentru cazul poștei electronice, transmiterea notificării către furnizor nu permite identificarea consumatorului și astfel poate genera stări neclare atât pentru consumator cât și pentru furnizor. În același timp, notificarea prin poștă electronică cu utilizarea unui mecanism de identificare prevăzut de lege, precum este semnătura digitală sau, după ce va intra în vigoare legea privind semnătura electronică și documentul electronic votată în două lecturi de Parlament, semnătura electronică, inclusiv semnătura electronică de cea mai redusă complexitate, atunci utilizarea poștei electronice drept mijloc de transmitere a notificării privind revocarea contractului este legală și simplu de probat, inclusiv în instanța de judecată sau altă instanță care va soluționa un potențial litigiu. Utilizarea altor forme de comunicare precum este prevăzut în lit. e) și Anexa la proiectul de lege nu este întotdeauna posibilă și necesită de asemenea mecanisme de identificare prevăzute de lege. Astfel, transmiterea notificării de revocare nu este posibilă sau excesiv de costisitoare pentru consumator în cazul telefonului fără intervenție umană, videofon, televiziune, publicitate tipărită cu bon de comandă. Pentru cazul transmiterii notificării prin video text ar fi posibilă transmiterea notificării, însă există pericolul că această notificare nu a fost transmisă de consumator. În</p>	<p>Coruptibilitate Concurența normelor de drept Norme irealizabile Directiva 2002/65/CE nu conține norme detaliate cu privire la formele de comunicare. În același timp, pentru a asigura eficiență în aplicarea normelor din proiectul de lege acestea necesită a fi verificate minuios la capitolul opțiunilor de implementare și a caracterului lor oportun și realizabil.</p>	<p>Excluderea lit. c) al articolului 7 alin. 6, completarea prevederilor lit. d) la sfârșit cu sintagma "cu respectarea legislației privind semnătura electronică", modificarea lit. e) având următoarea redacție "o expediază prin alte mijloace de comunicare la distanță cu respectarea legislației privind semnătura electronică".</p>

			cazul transmiterii notificării prin SMS sau servicii de mesagerie pe internet ar fi accesibil și posibil de probat pentru consumator dacă sunt întrunite cerințele de identificare. Actualmente aplicarea codului PIN este o formă de semnătură electronică, iar mesageria prin internet ar putea fi posibilă atunci când consumatorul se identifică prin nume de utilizator și parolă.		
8	Articolul 7 alin. 8	Dispozițiile din prezentul articol nu aduc atingere actelor cu putere de lege și a normelor care prevăd anularea, rezilierea sau neaplicabilitatea unui contract la distanță sau a unui drept al unui consumator de a-și îndeplini obligațiile contractuale înainte de termenul stabilit în contractul la distanță.	Sintagma "nu aduc atingere actelor cu putere de lege și a normelor care prevăd" nu corespunde tehnicii legislative și legislației privind actele legislative.	Coruptibilitate Concurența normelor de drept	Modificarea sintagmei "nu aduc atingere actelor cu putere de lege și normelor" cu sintagma "nu se referă la legislația privind".
9	Articolul 10	Articolul 10. Comunicări nesolicitate (1) Necesită acordul prealabil al consumatorului utilizarea de către furnizor a următoarelor mijloace de comunicare la distanță: a) sistem automatizate de apel fără intervenție umană de tipul automatelor de apel b) telecolector sau fax (2) Mijloacele de comunicare la distanță, altele decât cele prevăzute la alin. (1) din prezentul articol, în cazul în care permit comunicări individuale: a) nu sunt autorizate, dacă nu a fost obținut acordul consumatorului vizat b) pot fi utilizate dacă consumatorul nu a obiectat în mod evident. (3) Nerespectarea de către furnizor a prevederilor alin. (1) și (2) din prezentul articol nu vor atrage costuri pentru consumatori.	Deși este o normă binevenită pentru a putea contracara comunicările nesolicitate, aceasta este greu de implementat. Întâi de toate apare întrebarea care sunt sancțiunile în afară de costuri pe care furnizorul le suportă precum este stabilit în alin. (3). Cine deține sarcina probei pentru a demonstra că nu a avut sau a avut loc o comunicare nesolicitată? În al doilea rând, în ce formă își exprimă acordul consumatorul.		Se propune stabilirea sarcinii probei că acordul prealabil al consumatorului, cu respectarea cerințelor de identificare, pe seama furnizorului, iar în caz de nerespectare, aplicarea sancțiunilor de către Agenția Națională pentru Protecția Consumatorului. Pentru a asigura eficiența limitărilor pentru comunicarea nesolicitată se propune completarea prevederilor Codului Contravențional.
10	Articolul 16, 17	Articolul 16. Intrarea în vigoare a legii Prezentă lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Articolul 17. Ajustarea cadrului normativ Guvernul în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi: a) va prezenta Parlamentului propuneri pentru	Termenul de intrare în vigoare și cel de prezentare a propunerilor de modificare a legislației și de ajustare a cadrului normativ sunt identice. Astfel, devine complicat de asigurat intrarea în vigoare a legii din prima zi întrucât s-ar putea să fie nevoie de ajustat o serie de acte legislative, ceea ce necesită efort și timp suplimentar.	Coruptibilitate Norme irealizabile	Extinderea termenului de la 6 luni la 1 an în articolul 16 pentru a permite adoptarea actelor legislative și normative de rigoare, inclusiv a completărilor la Codul Contravențional, a Regulamentelor Agenției Naționale pentru Protecția Consumatorului.

	aducerea legislației în vigoare în conformitate cu prezenta lege b) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.		
--	---	--	--

Concluzii

Proiectul de lege necesită modificări în principal cu privire la:

1. modul de prestare a serviciilor financiare la distanță, inclusiv excluderea opțiunii de lege aplicabilă contractelor de servicii financiare încheiate la distanță;
2. respectarea drepturilor consumatorilor și eliminarea posibilității furnizorilor de servicii financiare să modifice unilateral prevederile contractelor încheiate cu consumatorii
3. ajustarea termenilor din proiectul de lege cu legislația aplicabilă, în special este vorba despre sistemul nestatal sau facultativ de pensii și nu pensii private;
4. excluderea opțiunilor de comunicare la distanță care presupun efecte juridice însă nu solicită respectarea cerințelor de identificare, precum sunt cele legate de aplicarea semnăturii electronice;
5. stabilirea sarcinii probei pe seama furnizorului de servicii financiare la distanță în cazul încălcării prevederilor legate de comunicarea nesolicitată;
6. completarea cadrului legislativ cu sancțiuni față de furnizori pentru încălcarea prevederilor prezentei legi, inclusiv a cerințelor privind datele minime necesare transmise consumatorului și modul de ducere a comunicării, precum și a termenilor de ajustare a cadrului legislativ și normativ respectiv comparativ cu data intrării în vigoare a proiectului de lege.

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției